

26.05.2016

Jakelussa mainituille

Viite

Asia **Ammatillisen koulutuksen järjestäjäjärakenteen kehittämishjelma**

1. Johdanto

Osana pääministeri Juha Sipilän hallituksen strategista hallitusohjelmaa, toteutetaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi. Reformin tavoitteena on uudistaa ammatillinen koulutus osaamisperusteiseksi ja asiakaslähtöiseksi kokonaisuudeksi ja tehostaa sitä. Uudistuksen keskeisenä lähtökohtana on turvata työelämän ja yksilöiden tarpeisiin vastaavan, eri tavoin toteutetun laadukkaan ammatillisen koulutuksen saatavuus maan kaikissa osissa ja kaikille asiakasryhmille. Ammatillisen koulutuksen järjestelmä tuottaa osaavaa työvoimaa työmarkkinoille ja tukee työelämässä jo toimivien osaamisen kehittämistä. Ammatillinen koulutus toimii kiinteässä yhteistyössä työelämän kanssa sitä kehittäen.

Strategisen hallitusohjelman kärkihankkeiden toimeenpanoa koskevan suunnitelman (15.4.2016) mukaisesti uudistetaan ammatillisen koulutuksen kokonaisuutta koskeva toimintalainsäädäntö ja puretaan päällekkäisyyksiä yhdistämällä nykyiset lait ammatillisesta peruskoulutuksesta ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta uudeksi laiksi, jossa keskeisenä lähtökohtana on osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys. Lisäksi toteutetaan ammatillisen koulutuksen tutkintouudistus sekä kevennetään tutkintojärjestelmään liittyvää sääntelyä ja hallintoa tutkintoja laaja-alaistamalla ja erillisten tutkintojen määrää vähentämällä sekä siirtymällä yhteen tapaan osoittaa osaaminen ja toteuttaa osaamisen arviointi. Samalla selkeytetään henkilökohtaistamiseen liittyviä prosesseja siten, että ne soveltuvat kaikille asiakasryhmille. Lisäksi otetaan käyttöön uusi koulutus sopimusmalli.

Opetushallinnon ohjaamalle ja rahoittamalle ammatilliselle koulutukselle tulee myös uusia tehtäviä, jotka vaikuttavat koulutuksen tarjontaan ja ohjaukseen. Vuoden 2018 alusta lukien tutkintoon ja niiden osiin valmistava työvoimakoulutus sekä osa työvoimakoulutuksena toteutetusta tutkintoon johtamattomasta ammatillisesta koulutuksesta toteutetaan osana ammatillisen koulutuksen ohjauksen ja rahoituksen perusjärjestelmää ja sitä hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Hallitusohjelman mukaisesti ammatillisen koulutuksen rahoitus ja ohjaus kootaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi opetus- ja kulttuuriministeriön alle. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä uudistetaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi yhdistämällä nykyiset ammatillisen peruskoulutuksen, ammatillisen lisäkoulutuksen,

oppisopimuskoulutuksen ja ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoitusjärjestelmät. Sisällytetään rahoitusjärjestelmään myös tutkintotavoitteisen työvoimakoulutuksen rahoitus ja osa tutkintoon johtamattoman työvoimakoulutuksen rahoituksesta. Ko. rahoitusosuus kohdennetaan TE-palvelun asiakaskunnan koulutukseen. Lisätään toiminnan vaikuttavuuden ja tehokkuuden painoarvoa koulutuksen järjestäjien rahoituksessa ja puretaan asiakaslähtöistä, tuloksellista ja tehokasta toimintaa rajoittavaa sääntelyä. Uudistetaan ammatillisen koulutuksen säätely- ja ohjausjärjestelmää siten, että kaikkea ammatillista koulutusta säädellään jatkossa yhdellä järjestämisluvalla.

Uudistettu lainsäädäntö tulee voimaan vuoden 2018 alusta ja reformi on kokonaisuudessaan toteutettu saman vuoden loppuun mennessä.

2. Ammatillisen koulutuksen järjestäjäjärakenteen kehittämisohjelma

Hallitusohjelman mukaisesti osana ammatillisen koulutuksen reformia vuodesta 2017 lähtien toteutetaan rahoituksen tason vähentäminen. Julkisen talouden vakauttamiseksi hallitus on päättänyt pienentää julkisia menoja, joista julkisen talouden suunnitelman mukaisesti ammatilliseen koulutukseen kohdentuu 190 miljoonan euron säästö.

Lisäksi nuorten oppisopimuskoulutuksen laajentamiseen ja työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisäämiseen kohdennetut määräaikaisten valtionavustukset poistuvat vuoden 2018 alusta ja määräaikaisten nuorten aikuisten osaamisohjelma ja aikuisten osaamisperustan vahvistamisohjelma päättyvät vuoden 2018 lopussa.

Ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoitus tulee olemaan noin 215 miljoonaa euroa pienempi vuonna 2018 kuin se on vuonna 2016. Edellä mainittujen lisäksi myös työvoimakoulutuksen määrärahataso on laskeva.

Ammatillisen koulutuksen palvelukyvyyn ja saatavuuden varmistamiseksi opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää ammatillisen koulutuksen järjestäjäjärakenteen kehittämisohjelman. Ohjelman puitteissa ammatillisen koulutuksen järjestäjiä kannustetaan vapaaehtoiseen yhdistymisiin ylläpitäjäneutraaliteetti huomioon ottaen. Järjestäjäjärakenteen uudistamista tuetaan lisäksi siten, että valtion korvauksetta luovuttamien kiinteistöjen käyvän arvon palauttamista ei vaadita, mikäli kiinteistöjen myynnistä saatava kauppahinta tai muusta olosuhteiden muutoksesta johtuva omaisuuden käypä arvo käytetään ensisijaisesti ammatillisen koulutuksen kehittämiseen. OKM sitoutuu käsittelemään hakemukset viivytyksettä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tehtävänä on varmistua laadukkaasta ja palvelukykyisestä ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkosta sekä työelämän eri toimialojen tarpeisiin vastaavasta koulutuksesta myös tilanteessa, jossa toimintaan osoitettu julkinen rahoitus vähenee merkittävästi. Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa (630/1998) ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) säädetään koulutuksen järjestämisluvan myöntämisen edellytyksistä. Koulutuksen järjestäjillä tulee olla toimintaan riittävät ammatilliset ja taloudelliset edellytykset ja koulutukselle tulee olla tarvetta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää koulutuksen järjestäjäjärakenteen kehittämisohjelman selvittämällä ja arvioimalla syksyn 2016 aikana ammatillisen koulutuksen järjestäjien toimintaedellytyksiä.

Koulutuksen järjestäjien toimintakykyä arvioidaan seuraavista näkökulmista:

- Alue-, toimiala- tai asiakasryhmäkohtainen koulutustarve
- Taloudellinen kantokyky
- Ammatilliset edellytykset koulutuksen toteuttamiseen
- Koulutuksen laatu

Mikäli opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että koulutuksen järjestämisedellytykset eivät kaikilta osin täyty, käynnistetään kyseisten koulutuksen järjestäjien kanssa neuvottelu tarvittavista toimenpiteistä siitä, miten tilanne voidaan korjata. Näissä tapauksissa opetus- ja kulttuuriministeriö voi tehdä myös suosituksia mahdollisista yhdistymisistä. Mahdolliset keskustelut käynnistetään syksyn 2016 kuluessa.

3. Aikataulu ja toimenpiteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää kaikkia koulutuksen järjestäjiä toimittamaan liitteiden mukaiset tiedot opetus- ja kulttuuriministeriöön 30.6.2016 mennessä.

Sähköiset lomakkeet täyttöohjeineen tulevat opetus- ja kulttuuriministeriön internet-sivuille 1.6.2016 osoitteeseen

http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattillinen_koulutus/?lang=fi

Tämän kirjeen liitteenä olevia tiedonkeruulomakkeita ei täytetä, vaan ne ovat ammatillisen koulutuksen järjestäjille tiedoksi kerättävistä tietosisällöistä.

Vuodesta 2018 lukien ei koulutusmuotokohtaisia tai koulutuksen järjestäjäkohtaisia menovähennysten jyvityksiä ole vielä käytettävissä. Tämän takia koulutuksen järjestäjä laatii arvionsa sillä oletuksella, että koulutuksen järjestäjäkohtainen valtionosuus-rahoitus pienenee 10 prosenttia suhteessa vuoden 2016 tasoon.

Koulutuksen järjestäjän tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että vuodesta 2018 lukien osa nykyisistä työhallinnon resursseista työvoimakoulutuksen hankintaan siirretään opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokkaan ja valtionosuusjärjestelmään. Tällä hetkellä käytettävissä olevan arvion mukaan opetus- ja kulttuuriministeriöön siirtyy toisen asteen ammatilliseen koulutukseen noin 80 miljoonaa euroa ja hankinta-toimintaan ammatillisesti suuntautuneeseen koulutukseen jää työhallinnolle noin 60 miljoonaa euroa.

Koulutuksen järjestäjän tulee taloudellista kantokykyä koskevaan lomakkeeseen (lomake 1) sekä ammatillisia ja taloudellisia edellytyksiä koskevaan lomakkeeseen (lomake 2) vastatessaan toimia sillä oletuksella, että ammatilliseen peruskoulutukseen, ammatilliseen lisäkoulutukseen ja oppisopimuskoulutuksena toteutettavaan ammatilliseen peruskoulutukseen ja ammatilliseen lisäkoulutukseen kohdennetaan järjestäjäkohtaisia säästöjä 10 prosenttia järjestäjän saamista valtionosuuksista suhteessa vuoden 2016 tasoon. Järjestäjäkohtaiset valtionosuudet on esitetyt taulukkoon. Taulukoissa ei ole täytetty vuoden 2017 rahoituksen tasoa, koska rahoituksen vähenemisen jyvitys koulutuksen järjestäjittäin tulee muuttumaan vuodesta 2018 lukien.

Niin sanottujen peruskuntien ei tarvitse täyttää talouslomakkeen (lomake 1) taulukkoa 3: Ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjän virallisen taseen tiivistelmä 2012–2016 ja ennuste 2017–2020. Taulukon täyttävät kuntayhtymät, säätiöt, yhdistykset ja osakeyhtiöt.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää huomiota siihen, että vuosien 2018–2020 esitetyt taso voi oleellisestikin poiketa koulutuksen järjestäjän vuoden ko. vuosia koskevasta lopullisesta rahoituksesta. Esitetyt taso on kuitenkin käytettävä taloudellisen kantokyvyn arvioinnin pohjana. Mikäli koulutuksen järjestäjä huomaa virheitä esitetyissä tiedoissa, tulee niistä ilmoittaa opetus- ja kulttuuriministeriöön 17.6. mennessä osoitteeseen ville.heinonen@minedu.fi.

Opetushallitus lähettää kirjepostina koulutuksen järjestäjille koontilistan kyselyä varten (Kysely 5/2016). Koontilistassa on koulutuksen järjestäjäkohtainen käyttäjätunnus ja salasana tietojen tallentamista varten.

Lomakkeet on laadittu nykytilanteen pohjalta ja niissä käytetään nykyisiä käsitteitä myös vuoden 2018 jälkeisen ajan osalta.

4. Yhdistymisten veroseuraamukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt valtionvarainministeriön kanssa neuvottelut koulutuksen järjestäjien yhdistymisestä mahdollisesti aiheutuvien veroseuraamusten pienentämiseksi. Neuvottelujen etenemisestä informoidaan koulutuksen järjestäjiä erikseen.

Lisätietoja:

Neuvotteleva virkamies Ville Heinonen
puh. 02953 30105, ville.heinonen@minedu.fi
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Ylitarkastaja Tarja Koskimäki
puh. 02953 30166, tarja.koskimaki@minedu.fi
(Uusimaa, Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu ja Lappi)
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetusneuvos Jukka Lehtinen
puh. 02953 30183, jukka.lehtinen@minedu.fi
(Varsinais-Suomi, Satakunta, Keski-Suomi, Kanta-Häme, Päijät-Häme, Pirkanmaa)
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetusneuvos Anne Mårtensson
puh. 02953 30104, anne.martensson@minedu.fi
(Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Pohjois-Savo ja Pohjois-Karjala)
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetusneuvos Elise Virnes
puh. 02953 30329, elise.virnes@minedu.fi
(Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Etelä-Pohjanmaa)
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Kouluneuvos Antti Markkanen
puh. 029 533 1423, antti.markkanen@oph.fi
Opetushallitus

Erityisasiantuntija Lea Juhola
puh. 029 533 1300, lea.juhola@oph.fi
Opetushallitus

Ylijohtaja

Mika Tammilehto

Neuvotteleva virkamies

Ville Heinonen

Liitteet LOMAKE 1. Ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjän taloudelliset edellytykset
LOMAKE 1. Ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjän taloudelliset edellytykset
LOMAKE 2. Ammatilliset edellytykset ja koulutustarve
LOMAKE 2. Ammatilliset edellytykset ja koulutustarve

Jakelu Ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjät
Ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjät (I)

Tiedoksi Opetushallitus
Ammatillisen koulutuksen reformin seurantaryhmä ja projektiryhmä
Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen
Erityisavustaja Matias Marttinen
Erityisavustaja Heikki Kuutti Uusitalo
Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen
Opetus- ja kulttuuriministeriön osastot
Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtiovarainministeriö
Elinkeinoelämän Keskusliitto ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry.
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK Ry
Akava ry
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
Sivistystyönantajat ry
Suomen Yrittäjät ry
Suomen Kuntaliitto ry

Kunnallinen Työmarkkinalaitos
Kirkkohallitus/Kirkon työmarkkinalaitos
Maa- ja Metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry
Suomen Oppisopimuskoulutuksen Järjestäjät Ry
Yksityisten Ammatillisten Oppilaitosten liitto ry
Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry
Ammatillisen aikuiskoulutuksen johtajat ry
Suomen Kansanopistoyhdistys ry
Suomen konservatorioliitto ry
Urheiluopistojen Yhdistys Ry
Elinkeinoelämän Oppilaitokset ry
Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry